

Dorota Granoszwaska-Babiańska

Spójność i rozwój pomorskiej edukacji w kontekście działań planowanych w Programie Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027

Jednym z istotnych celów, który został nakreślony w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 jest wysoka jakość edukacji. Działania, które służą jej realizacji tego celu, ujęto w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie edukacji i kapitału społecznego (RPS). Zapisy RPS mają charakter operacyjny i są podstawą do zaprojektowania interwencji realizowanej z funduszy europejskich w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP 2021-2027). Mając na uwadze podkreślenie wagi podejmowanej interwencji, a także zaproponowanie rozwiązań ułatwiających prowadzenie zmian o długofalowym, kompleksowym charakterze, w RPS zaplanowano realizację kilku przedsięwzięć strategicznych w obszarze edukacji. Przedsięwzięcia te służą podniesieniu jakości kształcenia i wieloaspektowemu wsparciu pracy pomorskich szkół. Wśród tych przedsięwzięć znajdują się dwa będące kontynuacją działań finansowanych ze środków kończącego się właśnie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP 2014-2020) – „Zdolni z Pomorza” oraz „Kształtowanie sieci szkół zawodowych na Pomorzu”. Oba przedsięwzięcia strategiczne były bardzo dobrze oceniane, zarówno przez bezpośrednich odbiorców działań – pomorskich uczniów i nauczycieli, jak i przez przedstawicieli Komisji Europejskiej.

Obecnie ruszyły przygotowania do uruchomienia w ramach FEP 2021-2027 nowej odsłony tych przedsięwzięć. Kolejna edycja „Zdolnych z Pomorza” będzie w większym stopniu nastawiona na diagnozowanie uzdolnień i szersze niż do tej pory poszukiwanie talentów uczniowskich; projekty powiatowe zostaną wzbogacone o moduł dotyczący nowoczesnego doradztwa zawodowego, a w projektach uczelnianych postawiony zostanie nacisk na formy wsparcia o charakterze interdyscyplinarnym, łączące wiedzę z kilku przedmiotów, np. spotkania akademickie i warsztaty tematyczne. Planowane są także działania o zasięgu regionalnym, takie jak obozy naukowe czy bardzo popularny konkurs znany pod nazwą „Pomorska Liga Zadaniowa”. Biorąc pod uwagę fakt, iż kończą się jeszcze projekty „Zdolnych z Pomorza” finansowane z RPO WP 2014-2020, nowa odsłona „Zdolnych z Pomorza” zacznie się prawdopodobnie na początku 2024 roku.

W tym samym roku ruszą też przygotowywane teraz projekty realizowane w ramach przedsięwzięcia

„Kształtowanie sieci szkół zawodowych na Pomorzu – II edycja”. Podobnie jak to miało miejsce przy pierwszej edycji tego przedsięwzięcia, uczestniczące w nim organy prowadzące szkoły zawodowe – w większości wypadków starostwa powiatowe – będą mogły pozyskać dodatkowe wsparcie na modernizację infrastruktury szkół zawodowych (zarówno szkół branżowych, jak i techników), doskonalenie zawodowe nauczycieli i przede wszystkim szeroki katalog form wsparcia uczniów, w tym staże u pracodawców, dodatkowe kursy kwalifikacyjne, konkursy z umiejętności zawodowych. Interwencja skierowana będzie wyłącznie do szkół kształcących w zawodach związanych z obszarami o wiodącym znaczeniu dla rozwoju województwa pomorskiego:

- energetyka,
- nowoczesne technologie w produkcji i usługach,
- transport, logistyka i magazynowanie,
- zdrowie i srebrna gospodarka.

W programie FEP 2021-2027 na realizację przedsięwzięcia „Zdolni z Pomorza” przeznaczono łącznie ponad 31 milionów złotych, a na realizację działań w ramach „Kształtowanie sieci szkół zawodowych na Pomorzu” ponad 540 milionów złotych (w tym wsparcie o charakterze infrastrukturalnym).

Kluczową rolę wśród planowanych w obszarze edukacji przedsięwzięć, pełni przedsięwzięcie strategiczne „Regionalne wsparcie szkół i placówek oświatowych”. Składa się ono z sześciu, wzajemnie uzupełniających się modułów obejmujących m.in.:

- wspieranie nauczycieli z obszaru całego województwa w zakresie wzmocnienia ich kompetencji wychowawczych, w tym kompetencji interpersonalnych i komunikacyjnych, a także przygotowania do pełnienia nowych ról, takich jak: mentor, tutor, coach;
- wspieranie dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz pracowników organów prowadzących z całego województwa w obszarze zarządzania oświatą m.in. poprzez mentoring świadczony przez przedsiębiorców oraz podniesienie kompetencji w zakresie współpracy międzysektorowej, a także krajowej i międzynarodowej szkół i placówek oświatowych;
- wspieranie na obszarze całego województwa działań służących realizacji zadań doradców zawodowych

oraz podnoszeniu efektywności doradztwa zawodowego w szkołach z wykorzystaniem zaawansowanych technologii i narzędzi cyfrowych;

- uruchomienie regionalnych programów wyrównujących szanse edukacyjne uczniów pobierających naukę na obszarze województwa, którzy w toku edukacji napotykają na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym i geograficznym.

W ramach tego przedsięwzięcia zaplanowano także wyjątkowe działania dedykowane szkołom z mniejszych miejscowości znajdującym się na terenie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji edukacyjnej przekładającej się na niższe od średniej wojewódzkiej wyniki egzaminów zewnętrznych. Przedsięwzięcie strategiczne „Regionalne wsparcie szkół i placówek oświatowych” obejmuje takie działania jak:

- poszerzenie oferty zajęć dla uczniów, w tym organizacji zajęć odwołujących się do historycznych tradycji regionu i jego nadmorskiego położenia,
- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne,
- poszerzenie oferty z zakresu doradztwa zawodowego,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz nawiązywanie współpracy krajowej i międzynarodowej szkół i placówek oświatowych,
- uzupełniająco: tworzenie przyjaznej infrastruktury poprzez modernizację, adaptację, a także poprawę wyposażenia dydaktycznego.

Ważne, że organy prowadzące oraz szkoły, które zostaną włączone do przedsięwzięcia strategicznego, otrzymają dotatkowe wsparcie merytoryczne ze strony regionalnych placówek doskonalenia nauczycieli zarówno na etapie przeprowadzenia diagnozy potrzeb, jak i w zakresie realizacji zaplanowanych działań rozwojowych oraz wzmocnienia kadry zarządczej (w ramach tak zwanego coachingu szkolnego). Obecnie trwają prace przygotowawcze związane z uruchomieniem tego przedsięwzięcia. Wstępnie planuje się, iż pierwsze działania projektowe mogą być uruchamiane we włączonych do przedsięwzięcia szkołach już w I semestrze roku szkolnego 2023/24. Łączna wartość środków unijnych zaplanowanych w FEP 2021-2027 na realizację przedsięwzięcia strategicznego „Regionalne wsparcie szkół i placówek oświatowych” to ponad 44 miliony złotych. Warto też wiedzieć, że nie uczestniczące w przedsięwzięciu strategicznym organy prowadzące, w tym gminy i powiaty, też mogą starać się o pozyskanie dodatkowych środków unijnych na realizację projektów podnoszących jakość edukacji ogólnej w trybie tak zwanego konkursu otwartego. Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach tego konkursu zostanie ogłoszony na przełomie II i III kwartału bieżącego roku, a pula środków przeznaczonych w FEP 2021-2027 na tę interwencję to ponad 105 milionów złotych.

Jeszcze w tym roku kalendarzowym zostanie też ogłoszony nabór wniosków o dofinansowanie projektów organów prowadzących odnoszących się do wychowania przedszkolnego. W ramach FEP 2021-2027 przewidziano realizację projektów podnoszących jakość edukacji przedszkolnej (tworzenie nowych miejsc, poszerzenie oferty np. o dodatkowe zajęcia z logopedą czy innym specjalistą, doskonalenie zawodowe nauczycieli). Preferencję w pozyskaniu tych środków będą miały organy prowadzące z terenu gmin o niższych wskaźnikach korzystania z edukacji przedszkolnej i małej dostępności do miejsc wychowania przedszkolnego. Łącznie w FEP 2021-2027 przeznaczono na jakość edukacji przedszkolnej 182 miliony złotych w ramach funduszu EFS+ oraz 48 milionów złotych w ramach funduszu EFRR (tylko dla organów prowadzących znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji).

Zaplanowane w FEP 2021-2027 działania będą także służyły wzmocnieniu edukacji włączającej. W tym obszarze przewidziano zarówno konkurs otwarty dla organów prowadzących – obejmujący bezpośrednie wsparcie szkół: uczniów i nauczycieli poprzez m.in. finansowanie zatrudnienia asystentów, doposażenie szkół, różne formy zajęć dodatkowych, doskonalenie zawodowe nauczycieli – jak i przedsięwzięcie strategiczne, którego celem będzie wzmocnienie kadry i infrastruktury poradni psychologiczno-pedagogicznych. Na ten cel zaplanowano łącznie ponad 143 miliony złotych z funduszu EFS+ i 45 milionów złotych z funduszu EFRR (tylko infrastruktura publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych).

Ostatnim przedsięwzięciem zaplanowanym w RPS i możliwym do sfinansowania ze środków europejskich w ramach FEP 2021-2027 jest przedsięwzięcie pod nazwą „Referencyjne szkoły i placówki oświatowe województwa pomorskiego”. Podejmowane w ramach tego przedsięwzięcia działania będą służyły upowszechnieniu dobrych praktyk szkół, np. w zakresie edukacji regionalnej, edukacji morskiej czy pracy z uczniami z doświadczeniem migracji. Przedsięwzięcie to zostanie uruchomione w 2024 roku, a jego wartość to ponad 6 milionów złotych.

Wszystkie zaprezentowane powyżej działania służą rozwojowi pomorskiej edukacji i przyczyniają się do poprawy szeroko rozumianej spójności edukacyjnej naszego regionu. Warto podkreślić, iż dzięki akceptacji przez Komisję Europejską w dniu 7 grudnia 2022 roku Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2022 możliwe jest sfinansowanie istotnej części tych działań ze środków europejskich.

Dorota Granoszwska-Babiańska

Kierownik Referatu kompetencji, Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.